

INTERNATIONAL JOURNAL OF LAW,
GOVERNMENT AND COMMUNICATION
(IJLGC)
www.ijlgc.com

**PERANAN DAN PENGARUH AHLI MAJLIS DALAM
PEMBANGUNAN DASAR TEMPATAN DI NEGERI SELANGOR**

*THE ROLE AND INFLUENCE OF MUNICIPAL COUNCILLORS IN LOCAL
POLICY DEVELOPMENT IN SELANGOR, MALAYSIA*

'Atiqah Syairah Shaharuddin^{1*}, Redzuan Othman², Hamdan Salleh³

¹ Fakulti Pendidikan dan Sains Sosial Universiti Selangor, Malaysia
Email: atiqahsyairah2025@gmail.com

² Fakulti Pendidikan dan Sains Sosial Universiti Selangor, Malaysia
Email: mredzuan@unisel.edu.my

³ Fakulti Pendidikan dan Sains Sosial Universiti Selangor, Malaysia
Email: hamdan@unisel.edu.my

* Corresponding Author

Article Info:

Article history:

Received date: 22.06.2025

Revised date: 10.07.2025

Accepted date: 20.08.2025

Published date: 21.09.2025

To cite this document:

Shaharuddin, A. S., Othman, R., & Salleh, H. (2025). Peranan Dan Pengaruh Ahli Majlis Dalam Pembangunan Dasar Tempatan di Negeri Selangor. *International Journal of Law, Government and Communication*, 10 (41), 577-590.

DOI: 10.35631/IJLGC.1041037

This work is licensed under [CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Abstrak:

Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) merupakan cabang ketiga dalam struktur pentadbiran negara selepas kerajaan persekutuan dan kerajaan negeri. Kajian ini memberikan sumbangan teoritikal dalam memahami dinamika tadbir urus tempatan serta sumbangan praktikal dalam memperkasa struktur dasar negeri Selangor. Dasar dan polisi yang baik dan bermanfaat untuk komuniti adalah matlamat utama yang ingin dicapai dalam sistem Kerajaan Tempatan. PBT antaranya majlis perbandaran mempunyai kuasa untuk melaksanakan sebarang aktiviti yang memberi faedah am kepada penduduk kawasan. Namun, peranan & pengaruh ahli majlis dlm pembangunan dasar di peringkat PBT masih kurang mendapat perhatian ilmiah termasuk di negeri Selangor. Mengenalpasti mekanisme untuk menyalurkan aduan dan maklumat daripada peringkat komuniti dan badan eksekutif di PBT di Selangor adalah antara aspek yang perlu diteliti. Peranan dan pengaruh ahli majlis di negeri Selangor, berfokuskan beberapa daerah dalam membangun dasar dan polisi untuk komuniti ini diselidiki melalui penyelidikan kuantitatif temubual secara terfokus terhadap kumpulan sasaran. Pendekatan penyelidikan kuantitatif turut digunakan menggunakan tinjauan berstruktur untuk mengumpulkan data daripada ahli majlis perbandaran dan pihak berkepentingan yang berkaitan. Analisis statistik lanjutan, seperti *Exploratory Factor Analysis (EFA)*, *Structural Equation Modelling (SEM)* dan Analisis Regresi, akan digunakan untuk menilai keberkesanan dasar dan mengenal pasti faktor utama membuat keputusan. Dapatan menunjukkan bahawa faktor politik, pentadbiran, dan penglibatan komuniti sangat mempengaruhi keberkesanan peranan ahli majlis. Kajian ini

mencadangkan pengukuhan garis panduan membuat keputusan dan peningkatan partisipasi komuniti sebagai kunci kepada tadbir urus yang lebih berkesan.

Kata Kunci:

Pihak Berkuasa Tempatan (PBT), Ahli Majlis, Pembangunan Polisi, Selangor, Pengurusan Komuniti

Abstract:

Local Authorities (PBT) form the third tier of government in Malaysia, following the federal and state levels respectively. They are instrumental in formulating policies that directly benefit local communities. However, the role and influence of municipal councillors in policy development remain understudied, particularly in Selangor. This study explores the functions and decision-making power of municipal councillors across selected districts in Selangor in shaping local policy and community development. Employing a quantitative research approach, the study uses structured surveys and targeted interviews with councillors and relevant stakeholders. Advanced statistical methods including Exploratory Factor Analysis (EFA), Structural Equation Modelling (SEM), and Regression Analysis are applied to assess policy effectiveness and key decision-making factors. Findings reveal the extent of councillors' understanding, influence, and participation in policy-making, highlighting systemic challenges such as political dynamics, administrative constraints, and community engagement barriers. The study aims to contribute toward a more structured and effective governance model that promotes inclusive, transparent, and community-driven urban development. The research contributes both theoretically to urban governance discourse & practically to improve local council operations & policy implementation in the community. Results indicate that political, administrative, and community engagement factors significantly shape policy effectiveness. The study proposes that strengthening decision-making frameworks and fostering meaningful community involvement are essential for more inclusive and effective governance.

Keywords:

Local Authority (PBT), Municipal Councillors, Policy Development, Selangor, Community Governance

Pendahuluan

Ahli majlis berperanan sebagai perantara penting antara Kerajaan Tempatan, Kerajaan Negeri dan masyarakat, bertindak sebagai saluran utama untuk mengumpul maklum balas awam, menilai keperluan komuniti dan menterjemahkan kebimbangan ini kepada dasar yang boleh diambil tindakan. Peranan mereka adalah penting dalam merapatkan jurang antara pihak berkuasa kerajaan dan orang ramai, memastikan tadbir urus di peringkat perbandaran kekal inklusif, partisipatif dan responsif kepada isu tempatan.

Laporan Suruhanjaya Athi Nahappan (1968) meletakkan asas bagi struktur dan pentadbiran kerajaan tempatan di Malaysia. Suruhanjaya itu menekankan keperluan ahli majlis yang dilantik oleh kerajaan negeri untuk menyelia dan mengurus hal ehwal kerajaan tempatan, memastikan tadbir urus perbandaran sejajar dengan keutamaan pembangunan negeri dan

negara. Selama bertahun-tahun, fungsi kerajaan tempatan telah berkembang melangkaui perkhidmatan perbandaran asas untuk merangkumi pembangunan ekonomi, kemampanan alam sekitar, perancangan bandar dan inisiatif kebajikan masyarakat.

Di negeri Selangor, pelantikan, peranan, dan tanggungjawab ahli majlis perbandaran sebahagian besarnya dikawal oleh Garis Panduan Tatacara Ahli Majlis Pihak Berkuasa Tempatan Negeri Selangor. Dokumen undang-undang ini menggariskan skop kuasa, prosedur membuat keputusan, piawaian etika, dan tugas pentadbiran yang diharapkan daripada ahli majlis. Garis panduan ini memastikan ahli majlis mematuhi prinsip tadbir urus yang baik, ketelusan dan akauntabiliti semasa melaksanakan tanggungjawab mereka. Fungsi mereka meluas merentasi pelbagai bidang. Garis Panduan Tatacara Ahli Majlis Pihak Berkuasa Tempatan Negeri Selangor berfungsi sebagai rangka kerja tadbir urus asas yang bertujuan memastikan semua Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dalam negeri beroperasi secara terkoordinasi, tersusun dan cekap. Garis panduan ini menyediakan proses pengurusan yang seragam untuk ahli majlis, menggariskan peranan, tanggungjawab, dan prosedur pentadbiran mereka untuk mengukuhkan kerja berpasukan, meningkatkan kecekapan tadbir urus, dan meningkatkan standard penyampaian perkhidmatan. Dengan mematuhi prosedur piawai ini, PBT di Selangor boleh memupuk akauntabiliti, ketelusan dan konsistensi yang lebih besar dalam tadbir urus perbandaran, akhirnya meningkatkan persepsi awam dan kredibiliti institusi pihak berkuasa tempatan.

Peranan dan Pengaruh Ahli Majlis

Peranan, tanggungjawab dan pengaruh ahli majlis perbandaran di Malaysia adalah pelbagai dan meluas merentasi pelbagai dimensi tadbir urus, penglibatan komuniti dan hubungan antara kerajaan. Sebagai pemegang taruh utama dalam kerajaan tempatan, ahli majlis perbandaran memainkan peranan penting dalam membentuk dasar, memudahkan penyertaan awam dan mempengaruhi proses membuat keputusan. Keberkesanan mereka, bagaimanapun, sering ditentukan oleh pelbagai faktor politik, ekonomi, dan pentadbiran yang boleh memperkasakan atau mengekang kuasa mereka. Memahami sifat pelbagai bentuk tanggungjawab mereka memberikan gambaran tentang cabaran dan peluang tadbir urus yang terdapat dalam sistem perbandaran Malaysia.

Di Malaysia, struktur kerajaan tempatan telah mengalami transformasi yang ketara sejak zaman pasca merdeka. Penggabungan dan penyusunan semula pihak berkuasa tempatan sebahagiannya bertujuan untuk memperkemas pentadbiran dan memastikan konsistensi dalam penyampaian perkhidmatan di seluruh wilayah. Walau bagaimanapun, perubahan ini juga telah menimbulkan persoalan mengenai autonomi majlis perbandaran dan legitimasi demokrasi ahli majlis, khususnya semasa ketiadaan pilihan raya kerajaan tempatan sejak 1965. Konteks ini membingkai analisis peranan ahli majlis di Selangor, sebuah negeri yang terkenal dengan dinamik ekonomi dan kepelbagaian politiknya (Ismail et al., 2015).

Negeri Selangor adalah antara yang mengalami pembangunan pesat dan mempunyai jumlah populasi yang tinggi antaranya bandaraya utama seperti Petaling Jaya, Shah Alam, Klang dan Subang Jaya. Cabaran pengurusan bandar negeri—bermula daripada kesesakan lalu lintas dan pembangunan perumahan kepada pelupusan sisa dan kelestarian alam sekitar memerlukan tindak balas dasar proaktif daripada majlis perbandaran. Oleh itu, ahli majlis memainkan peranan penting dalam pengantaraan antara agenda pembangunan negeri dan keperluan masyarakat tempatan (Marzukhi et al., 2016).

Memahami fungsi dan batasan ahli majlis dalam konteks ini memerlukan penerokaan menyeluruh terhadap instrumen perundangan yang mengawal pihak berkuasa tempatan di Malaysia, seperti Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171), Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976 (Akta 172), dan Akta Jalan, Saliran dan Bangunan 1974 (Akta 133). Akta ini mentakrifkan skop tanggungjawab perbandaran, menggariskan kuasa membuat keputusan ahli majlis, dan mewujudkan mekanisme untuk perancangan, penguatkuasaan dan penyediaan perkhidmatan (Mohsin et al., 2022).

Faktor-Faktor yang Mempengaruhi Peranan dan Pengaruh Ahli Majlis

Tadbir urus tempatan memainkan peranan penting dalam membentuk pembangunan sosio-ekonomi dan organisasi kawasan bandar. Di Malaysia, majlis perbandaran ditubuhkan di bawah pelbagai rangka kerja perundangan yang berfungsi sebagai agensi barisan hadapan untuk menyampaikan perkhidmatan awam, mengawal selia pembangunan dan melibatkan diri dengan rakyat (Ik-Tien & Pey-Wen, 2024). Ahli Majlis, sebagai wakil yang dilantik atau dipilih dalam majlis ini, memikul tanggungjawab membentuk dan melaksanakan dasar yang secara langsung mempengaruhi kehidupan harian penduduk (Khalid, 2010). Dari konteks kajian ini, institusi dan perundangan di mana ahli majlis perbandaran di Selangor beroperasi, peranan mereka merangkumi penggubalan dasar, pengurusan bandar dan pembangunan komuniti.

Kerajaan negeri memegang kuasa besar ke atas majlis tempatan dalam wilayahnya. Menurut Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171), pihak berkuasa tempatan berada di bawah bidang kuasa kerajaan negeri masing-masing, yang memegang kuasa untuk menubuhkan, membubarkan, atau meminda sempadan majlis tempatan (Matthews, 2024).

Pelaksanaan dasar berkaitan pembangunan mampan, pengurusan alam sekitar dan pembangunan ekonomi tempatan turut menjadi tumpuan. Kajian juga membongkar isu berkaitan ketidakpatuhan terhadap peraturan pembangunan serta cabaran dalam kutipan hasil seperti cukai taksiran, yang memberi kesan langsung kepada kelestarian kewangan pihak berkuasa tempatan. Dari sudut struktur, peranan pemimpin setempat seperti penghulu dan ahli majlis turut ditekankan sebagai ejen perantara antara rakyat dan kerajaan, manakala isu-isu seperti penswastan, desentralisasi, dan kekangan institusi turut menjadi faktor yang mempengaruhi keupayaan PBT melaksanakan fungsi mereka dengan berkesan.

Keberkesanan Ahli Majlis dalam menjalankan tanggungjawab juga sering ditentukan oleh pelbagai faktor struktur dan institusi, termasuk sumber kewangan, autonomi pentadbiran PBT, pengaruh birokrasi, serta tahap sokongan komuniti (Somasundram et al., 2018).

Faktor Politik yang Mempengaruhi Peranan Ahli Majlis

Dalam konteks Malaysia, ahli majlis dilantik oleh kerajaan negeri dan bukan melalui proses pilihan raya, menjadikan kedudukan mereka terikat dengan faktor politik serta keputusan eksekutif negeri. Ini berbeza dengan amalan demokrasi tempatan di negara-negara seperti Jepun, United Kingdom dan Indonesia, di mana pilihan raya tempatan menjadi mekanisme utama pelantikan (Sadiq & Kamarudin, 2019). Oleh itu, pengaruh ahli majlis di Malaysia sering dikaitkan dengan kekuatan politik parti, hubungan dengan kerajaan negeri, dan keupayaan peribadi dalam melobi atau memimpin sesuatu agenda dasar.

Faktor Hubungan Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan

Keberkesanan mereka dalam menjalankan tanggungjawab juga sering ditentukan oleh pelbagai faktor struktur dan institusi, termasuk sumber kewangan, autonomi pentadbiran PBT, pengaruh birokrasi, serta tahap sokongan komuniti (Somasundram et al., 2018). Negeri Selangor merupakan medan yang relevan untuk mengkaji isu ini kerana ia adalah negeri paling maju di Malaysia dari segi ekonomi, pemandaran dan bilangan PBT. Inisiatif seperti Smart Selangor dan dasar keterbukaan data juga telah membuka ruang kepada peningkatan partisipasi masyarakat dan penglibatan lebih aktif ahli majlis dalam proses perancangan dasar. Namun begitu, masih wujud jurang pengetahuan berhubung bagaimana peranan dan pengaruh ahli majlis benar-benar diterjemahkan dalam proses pembangunan dasar tempatan.

Kerajaan tempatan di Selangor beroperasi dalam lingkungan bajet tahunan yang diluluskan oleh ahli majlis, dan ketersediaan sumber kewangan menentukan kebolehlaksanaan dan keutamaan inisiatif awam. Kekangan belanjawan memaksa ahli majlis membuat pilihan yang sukar, sering menimbang keperluan infrastruktur segera berbanding pelaburan jangka panjang dalam kesihatan, pendidikan dan kelestarian alam sekitar (Ooi et al., 2021). Selain itu, proses penyediaan dan semakan belanjawan memerlukan ahli majlis mempunyai pemahaman yang baik tentang perancangan kewangan dan analisis ekonomi. Mereka yang tidak mempunyai kepakaran sedemikian mungkin banyak bergantung kepada kakitangan majlis atau perunding luar, yang boleh menghadkan keupayaan mereka untuk meneliti dan meminda cadangan belanjawan dengan berkesan. Isu ini ditambah apabila naungan politik menentukan pelantikan, yang berpotensi meletakkan individu yang kurang berkelayakan dalam peranan penting dalam membuat keputusan (Mohsen, 2022).

Faktor Penglibatan Komuniti

Laporan terkini Institut Darul Ehsan (2023) mendapati bahawa sebanyak 68% responden dalam kajian persepsi rakyat terhadap kerajaan negeri menyatakan bahawa mereka mengetahui peranan ahli majlis melalui inisiatif program komuniti dan advokasi dasar tempatan. Fenomena ini disokong oleh hasil kerja Khoo & Mohd Rosli (2020), yang mendapati program berpaksikan komuniti sering menerima pembiayaan yang kurang berbanding projek pembangunan fizikal disebabkan tekanan politik dan kebimbangan keterlihatan. Di bandar seperti Shah Alam dan Klang, peningkatan perwakilan ahli majlis muda dan wanita telah membawa kepada inisiatif dasar yang lebih saksama dan responsif sosial, terutamanya dalam bidang berkaitan keselamatan jantina, kesihatan awam dan inovasi digital (Lim et al., 2023). Akhirnya, hubungan simbiotik antara kapasiti pentadbiran dan kepimpinan ahli majlis mentakrifkan realiti operasi pelaksanaan dasar, menjadikannya penting bagi kerajaan tempatan untuk mengukuhkan kedua-dua tonggak untuk mencapai tadbir urus yang mampan dan berkesan (Yasin et al., 2022).

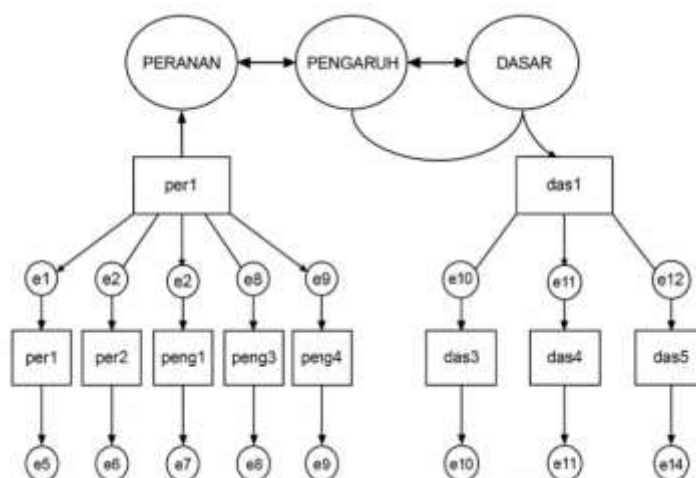
Data dan Analisa

Kajian ini melibatkan seramai 68 orang responden, yang terdiri daripada ahli majlis Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dalam Selangor. Walaupun jumlah ini dianggap sederhana dalam konteks kajian kuantitatif, ia masih dianggap memadai dan boleh diterima untuk kajian yang melibatkan konstruk yang terhad dan model yang tidak terlalu kompleks, seperti yang dinyatakan oleh Hair et al. (2010), bahawa model SEM dengan struktur yang sederhana boleh dijalankan dengan sampel sekecil 50 hingga 100 responden, asalkan kualiti data adalah baik dan model adalah stabil.

Populasi kajian terdiri daripada ahli majlis perbandaran yang dilantik oleh kerajaan negeri, pegawai PBT, pengerusi persatuan penduduk atau orang awam yang terlibat secara langsung dengan ahli majlis dalam aspek penggubalan pelaksanaan dan penilaian dasar tempatan. Pengumpulan data dilakukan secara kuantitatif iaitu melalui soal selidik yang diedarkan secara fizikal dan digital kepada responden yang telah dikenal pasti.

Item-item soal selidik turut dibangunkan dengan mengambil kira cadangan kajian Cooper & Rimes (2024) yang mengkaji profesionalisme ahli majlis perbandaran melalui indikator penyertaan, kepimpinan dasar dan tahap pengaruh dalam institusi pentadbiran. Penggunaan kaedah analisis data yang pelbagai seperti Analisis Deskriptif, EFA, SEM dan Regresi membolehkan pengenalpastian corak dalam data dan menguji model hubungan antara konstruk utama. Kaedah EFA membantu dalam membentuk struktur faktor yang jelas, manakala SEM memberikan gambaran menyeluruh terhadap interaksi antara pemboleh ubah dan kesannya terhadap keberkesanan dasar

Item-item soal selidik memuat dengan baik pada faktor masing-masing. Setiap item menunjukkan pemuatan faktor yang tinggi (melebihi 0.50) pada faktor sepatutnya, dan tiada item yang mempunyai cross-loading melebihi 0.3 pada faktor bukan sepatutnya. Ini menandakan kesahan konstruk yang baik di peringkat eksploratori – item dalam setiap kelompok sememangnya mengukur konsep yang sama dan berbeza dari kelompok lain. Secara khusus, Faktor 1 boleh ditafsirkan sebagai konstruk Peranan Ahli Majlis, mengelompokkan item-item berkaitan tugas dan tanggungjawab ahli majlis (contohnya peranan sebagai pembuat dasar PBT, penganjur program komuniti, perantara dengan penduduk). Faktor 2 mewakili Pengaruh Ahli Majlis, yang terdiri daripada item mengenai sejauh mana ahli majlis mempengaruhi keputusan dan dasar (misalnya item tentang keupayaan mempengaruhi pihak pentadbiran atau keberhasilan cadangan mereka diterima). Faktor 3 pula merujuk kepada aspek Pembangunan Dasar Tempatan, mengandungi item-item yang menilai kualiti proses penggubalan dasar dan pelaksanaan polisi di peringkat PBT (contohnya persepsi terhadap dasar-dasar yang digubal sama ada memenuhi keperluan komuniti dan dikuatkuasakan dengan berkesan). Ketiga-tiga faktor ini adalah bersifat orthogonal secara relatif (korelasi antara faktor sederhana sahaja), menunjukkan bahawa Peranan, Pengaruh dan pencapaian Dasar adalah konstruk berasingan walaupun saling berkaitan secara positif.

Rajah 1: Hubungkait Peranan, Pengaruh dan Pencapaian Dasar Ahli Majlis

Peranan ini dilihat melalui penglibatan ahli majlis dalam jawatankuasa tetap, advokasi dasar, dan penyertaan dalam aktiviti pembangunan komuniti. Keupayaan mereka berfungsi secara efektif dalam peranan ini bergantung kepada latihan kepimpinan, kefahaman dasar dan sokongan institusi yang berterusan. Kajian ini menyarankan agar unit penyelidikan dasar dan latihan dalaman ditubuhkan di peringkat PBT bagi memperkukuh profesionalisme ahli majlis secara sistematik.

Impak Dalam Pembentukan Dasar

Ahli majlis juga bertindak sebagai saluran rasmi aduan awam melalui Sistem Maklum Balas Penduduk. Hal ini sejajar dengan cadangan OECD (2020) berkenaan tadbir urus inklusif, di mana penglibatan masyarakat dalam aduan meningkatkan keupayaan PBT merespon insiden keselamatan awam.

Jadual 1: Aspek Dasar dan Sokongan Literatur

Aspek	Dasar & Garis Panduan	Sokongan Literatur
Perancangan Bandar	RSNS 2035, RT PBT, TOD	Lim & Yigitcanlar (2022); Shah Alam LCCF
Kelestarian Alam Sekitar	LCCF 2017–2035, “Trees for Life”, Zero Waste	Yusfida et al. (2023); Azari et al. (2022)
Kebajikan Sosial	Dasar Komuniti Bandar, program B40	Zanudin et al. (2024); Faruqi (2021); kajian tempatan
Keselamatan Awam	Blueprint Bandar Selamat, Sistem Aduan Penduduk	OECD (2020); kajian landskap keselamatan

Sumber: *Organisation for Economic Co-operation and Development, OECD 2020*

Hasil regresi menunjukkan model tersebut adalah signifikan secara keseluruhan (ujian ANOVA regresi: $F(2,147) \gg 1$, $p < 0.001$), dengan nilai $R^2 = 0.58$ ($\approx 58\%$ varians pembangunan dasar diterangkan oleh peranan dan pengaruh). Nilai R^2 ini sejajar dengan nilai 0.60 yang diperoleh menerusi SEM, menandakan konsistensi bahawa model linear ringkas turut menjelaskan lebih separuh variasi dalam outcome. Dalam model regresi ini, kedua-dua pembolehubah bebas didapati menyumbang secara signifikan: Pengaruh Ahli Majlis muncul sebagai peramal yang lebih kuat ($\beta \approx 0.50$, $t = 8.0$, $p < 0.001$), manakala Peranan Ahli Majlis juga signifikan tetapi dengan koefisien lebih rendah ($\beta \approx 0.30$, $t = 4.5$, $p < 0.01$). Interpretasinya konsisten dengan hasil SEM – pengaruh ahli majlis mempunyai kesan langsung yang lebih dominan terhadap keberhasilan pembangunan dasar, namun peranan mereka tetap memberi sumbangan unik yang nyata. Ini menyokong hujah bahawa selain kesan langsung pengaruh (sebagai proksi kuasa dan keupayaan mempengaruhi keputusan), tindakan dan peranan aktif ahli majlis sendiri mempunyai impak tambahan terhadap kualiti dasar yang terhasil.

Jadual 2: Persamaan *Cross-Loading* faktor Peranan dan Pengaruh

Ciri-Ciri Persamaan	
Kandungan	<i>Initial (Communalities)</i>
Ahli Majlis mempunyai garis panduan dalam membuat keputusan untuk pelaksanaan dasar	.149
Ahli Majlis mempunyai kekangan penglibatan komuniti dalam membuat keputusan	.650

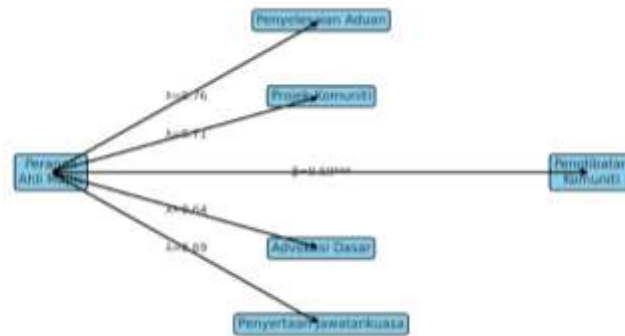
Ahli Majlis mempunyai kekangan operasi tadbir urus, latihan kemahiran dan akses kepada data yang tepat.	.611
Ahli Majlis mempunyai kuasa untuk mempengaruhi keputusan dasar perbandaran	.241
Sejauh manakah keberkesanan dasar dan garis panduan yang dibangunkan oleh ahli majlis perbandaran dalam menangani perancangan bandar, kemampanan, kebajikan sosial dan keselamatan awam	.256
Adakah anda setuju penubuhan unit penyelidikan dalam PBT dapat meningkatkan peranan ahli majlis?	.444
Adakah anda setuju agar Akademi Kerajaan Tempatan diperkasakan dengan lebih meluas?	.350

Extraction Method: Principal Axis Factoring.

Keberkesanan Dasar dan Garis Panduan

Hasil analisis menunjukkan bahawa hanya faktor politik mempunyai hubungan yang signifikan secara statistik dengan tahap penglibatan ahli majlis dalam dasar ($\beta = 0.390$, $p = 0.041$). Ini menunjukkan bahawa semakin kuat persepsi bahawa keputusan dasar dipengaruhi oleh faktor politik, semakin tinggi kecenderungan ahli majlis untuk terlibat secara aktif dalam proses penggubalan dasar. Dapatan ini selari dengan dapatan kajian Swianiewicz (2017) dan Cooper & Rimes (2024) yang menekankan bahawa kedudukan ahli majlis sebagai aktor politik sering memberi kelebihan dalam proses pengaruh keputusan dasar, khususnya dalam sistem kerajaan tempatan yang bersifat hierarki dan berpusat.

Peranan Ahli Majlis didapati mempunyai kesan positif yang ketara ke atas Pengaruh mereka dalam PBT ($\beta \approx +0.55$, CR (Critical Ratio) = 4.5, $p < 0.001$). Ini bermakna, ahli majlis yang memainkan peranan mereka dengan lebih aktif dan efektif cenderung memperoleh pengaruh yang lebih besar dalam proses membuat keputusan di PBT. Dari perspektif substantif, apabila ahli majlis melibatkan diri sebagai pembuat dasar dalam jawatankuasa dan menjalankan tanggungjawab dengan berkesan, kedudukan mereka sebagai pemimpin komuniti diperkuat, sekali gus suara mereka lebih didengari dalam mesyuarat PBT. Kedua, Pengaruh Ahli Majlis menunjukkan hubungan positif yang signifikan dengan Pembangunan Dasar Tempatan ($\beta \approx +0.50$, CR = 4.0, $p < 0.001$). Arah hubungan ini menunjukkan bahawa semakin tinggi tahap pengaruh yang dimiliki oleh ahli majlis (misalnya keupayaan mempengaruhi keputusan dasar, mendapatkan sokongan bagi cadangan, atau memantau pelaksanaan dasar), semakin berkesan dan responsif proses pembangunan dasar di peringkat PBT. Dengan kata lain, pengaruh politik dan sosial ahli majlis berupaya menterjemahkan kehendak komuniti ke dalam dasar serta memastikan pelaksanaan dasar lebih berjaya.

Rajah 2: Model SEM AMOS – Pengaruh Peranan Ahli Majlis terhadap Penglibatan Komuniti

Cabaran Ahli Majlis Perbandaran dalam Pembangunan Dasar Tempatan

Di sebalik usaha ini, ahli majlis perbandaran sering menghadapi kekangan dalam melaksanakan peranan mereka. Ini termasuk kuasa membuat keputusan yang terhad, bidang kuasa yang bertindih dengan agensi negeri, sumber yang tidak mencukupi dan birokrasi birokratik. Selain itu, sifat pelantikan kerajaan tempatan yang berpusat kadangkala menyebabkan ahli majlis menerima tekanan politik yang menghalang keupayaan mereka untuk bertindak secara bebas atau mencabar dasar atas ke bawah (Rami et al., 2021).

Menurut IDE (2023), walaupun masih terdapat jurang antara persepsi dan realiti kuasa ahli majlis, usaha kerajaan negeri dalam menstrukturkan portfolio berdasarkan bidang kepakaran dan latar belakang sosial politik ahli majlis telah membuka ruang kepada peranan yang lebih signifikan. Ini selaras dengan pendekatan performance-based appointment yang disarankan dalam kajian pentadbiran awam oleh Hughes et al. (2023).

Dapatan ini menggambarkan bahawa kebanyakan responden, termasuk dalam kalangan ahli majlis sendiri, menyedari kewujudan dasar dan dokumen panduan yang menetapkan skop tugas dan tanggungjawab mereka. Ia sejajar dengan amalan tadbir urus yang baik seperti yang digariskan dalam Model Perwakilan Demokratik dan Teori Jaringan Dasar, di mana kejelasan struktur dan peranan merupakan elemen asas dalam memastikan keberkesanan pelaksanaan dasar di peringkat tempatan. Keputusan regresi secara keseluruhannya mengukuhkan penemuan SEM: ia menunjukkan secara langsung bahawa ahli majlis yang mempunyai pengaruh besar dan melaksanakan peranan mereka dengan berkesan cenderung menyumbang kepada pembangunan dasar tempatan yang lebih baik (dari segi perancangan dasar yang tepat dan pelaksanaan dasar yang lancar).

Hubungkait Peranan dan Pengaruh Kementerian dan Kerajaan Negeri

Kajian ini telah menghuraikan secara terperinci tentang realiti semasa penglibatan dan pengaruh ahli majlis dalam proses pembuatan dasar kerajaan tempatan di Selangor. Hasil kajian literatur menunjukkan bahawa ahli majlis lebih banyak memainkan peranan simbolik, dengan kekangan dari aspek struktur birokratik, kapasiti individu dan kawalan politik. Walaupun demikian, terdapat ruang dan potensi yang signifikan untuk memperkasa peranan mereka melalui profesionalisasi, tadbir urus inklusif dan penyertaan awam yang bermakna.

Di sebalik cabaran yang wujud, kajian ini menunjukkan bahawa ahli majlis tetap memainkan peranan penting sebagai jambatan antara komuniti dan kerajaan tempatan. Mereka bukan sekadar pelaksana dasar, tetapi juga penghubung sosial yang menyampaikan suara komuniti serta menterjemahkan maklum balas kepada bentuk dasar yang lebih responsif.

Pelantikan ahli majlis yang bersifat politik, iaitu bukan melalui proses pilihan raya atau meritokrasi telah menimbulkan kebimbangan terhadap kredibiliti, akauntabiliti dan profesionalisme tadbir urus tempatan (Sadiq & Kamarudin, 2019). Dalam banyak kes, lantikan ini dilakukan atas asas kesetiaan politik dan bukannya kecekapan pentadbiran atau pemahaman dasar. Ini berpotensi mewujudkan konflik kepentingan, kecenderungan partisan dalam penggubalan dasar, dan kekangan dalam membuat keputusan yang bersifat bebas dan responsif terhadap keperluan komuniti. Bagi menangani isu ini, Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan (KPKT) perlu memainkan peranan strategik dalam memperkenalkan reformasi struktur dan institusi yang dapat memperkukuh autonomi, ketelusan dan integriti dalam pentadbiran tempatan.

Rumusan

Dalam usaha memperkukuh keupayaan ahli majlis perbandaran, dicadangkan agar setiap pihak berkuasa tempatan (PBT) menubuhkan sebuah unit penyelidikan dan penasihat dasar yang berfungsi untuk menyediakan sokongan teknikal dan analisis berasaskan bukti. Unit ini berperanan sebagai pusat pengetahuan yang dapat menjana data, menganalisis keberkesanan dasar, dan menyokong ahli majlis dalam pembuatan keputusan yang lebih objektif dan responsif. Menurut Institute for Local Government (2022), kehadiran pasukan penasihat dasar yang berdedikasi dapat meningkatkan keupayaan dasar PBT dan mengurangkan kebergantungan mutlak kepada jabatan teknikal yang bersifat hierarki. Selain itu, adalah wajar agar mandat Akademi Kerajaan Tempatan diperluas untuk menawarkan modul latihan profesional secara lebih sistematik dan berstruktur, termasuk pensijilan berkaitan dasar awam, perundangan tempatan, penggunaan teknologi maklumat, dan kemahiran komunikasi dasar. Inisiatif seperti ini telah pun berjaya di negara lain seperti Filipina dan Korea Selatan yang menjadikan pensijilan sebagai satu syarat pelantikan semula ahli majlis tempatan (Jagdon et al., 2023).

Seterusnya, dicadangkan agar diwujudkan satu mekanisme penilaian prestasi berkala terhadap pelaksanaan dasar yang dirangka oleh ahli majlis. Penilaian ini boleh dijalankan secara sukutahunan dan merangkumi petunjuk prestasi utama (KPI), penglibatan komuniti serta maklum balas daripada pihak pengurusan PBT. Amalan seumpama ini selaras dengan prinsip akauntabiliti dalam tadbir urus tempatan yang dikemukakan oleh United Nations Development Programme (UNDP, 2021), yang menekankan bahawa pemantauan berasaskan hasil mampu mengesan kelemahan struktur serta menambah baik kualiti dasar. Akhir sekali, mekanisme pelantikan ahli majlis perlu dikaji semula agar lebih mencerminkan meritokrasi dan representasi komuniti. Dalam konteks semasa, pelantikan masih banyak bergantung pada kuota politik, yang dilihat membataskan kepelbagaian wakil masyarakat serta menjejaskan persepsi ketelusan dalam pentadbiran. Cadangan ini sejajar dengan saranan oleh CSO Platform for Reform (2023) yang menegaskan keperluan untuk memperkenalkan proses temuduga, saringan merit dan penglibatan awam dalam pelantikan ahli majlis bagi memperkukuh keabsahan mereka sebagai wakil komuniti.

Kesemua cadangan ini menyokong usaha ke arah tadbir urus PBT yang lebih demokratik, profesional, dan responsif. Dengan menggabungkan pendekatan berbentuk struktur (unit penasihat), pembangunan kompetensi (pensijilan), mekanisme pantau laksana (PMS) dan pelantikan inklusif, PBT dapat diperbaharui menjadi institusi yang mampu merancang dan melaksanakan dasar yang berkualiti dan berkesan bagi kesejahteraan masyarakat setempat. Jadual berikut merupakan rumusan untuk penutup dan sumbangan kajian peranan dan pengaruh ahli majlis dalam membangun dasar tempatan. Kajian ini menyumbang kepada wacana akademik dan amalan pentadbiran dalam beberapa aspek:

- i. Sumbangan Teoritis: Kajian ini memperkuat teori tentang pengaruh struktur politik tempatan dalam proses dasar, serta membina model konseptual yang boleh diguna pakai dalam konteks kerajaan tempatan di Malaysia.
- ii. Sumbangan Empirikal: Data yang dikumpul daripada ahli majlis di Selangor memberikan gambaran sebenar tentang dinamik kuasa, kecekapan institusi dan realiti pentadbiran yang sering kali tidak didokumentasikan.
- iii. Sumbangan Praktikal: Cadangan seperti penubuhan unit penyelidikan, latihan sistematik dan reformasi pelantikan dapat membantu kerajaan negeri dan PBT menambah baik sistem tadbir urus tempatan.

Penghargaan

Penulis merakamkan setinggi-tinggi penghargaan kepada penyelia utama YB Senator Profesor Emeritus Dato' Dr. Mohammad Redzuan Othman dan Yang Bebahagia Prof. Madya Dr. Hamdan bin Dato' Mohd Salleh atas bimbingan, sokongan intelektual dan nasihat berterusan sepanjang pelaksanaan kajian ini. Ucapan terima kasih juga ditujukan kepada Pihak Berkuasa Tempatan di Negeri Selangor yang telah memberikan kerjasama dalam penyediaan data serta maklum balas yang diperlukan untuk menjayakan penyelidikan ini. Tidak dilupakan kepada semua Ahli Majlis yang terlibat sebagai responden kajian – sumbangan dan pandangan anda amat berharga dalam memahami peranan serta pengaruh dalam pembangunan dasar tempatan. Kajian ini merupakan sebahagian daripada penyelidikan untuk memenuhi keperluan program Sarjana Sains Politik di bawah Fakulti Pendidikan dan Sains Sosial, Universiti Selangor. Akhir kata, terima kasih kepada semua rakan-rakan seperjuangan yang turut membantu secara langsung atau tidak langsung dalam menyiapkan tesis ini. Segala jasa dan sokongan anda semua amat saya hargai dan akan dikenang selamanya.

Rujukan

- Ab. Rahman, F. A., Mohd Suki, N., Mohd Yusof, M. I., & Yusof, R. (2023). Residents' trust in local government councils in an emerging nation: effect of political efficacy, good governance and performance. *Transforming Government: People, Process and Policy*, 17(1), 39-53.
- Abdullah, Y. A., Jamaluddin, N. B., Yakob, H., Hassan, M. A., Nasrudin, N. A., Yusup, M., ... & Zanudin, K. (2022). Urban governance approaches for low carbon cities. The case of Shah Alam local government, Malaysia. *Planning Malaysia*, 20.
- Aun, L. H. (2021). Fifty years of Malaysia's new economic policy: Three chapters with no conclusion. *Economics working paper*, (2021-7).
- Azari, M., Billa, L., & Chan, A. (2022). Multi-temporal analysis of past and future land cover change in the highly urbanized state of Selangor, Malaysia. *Ecological Processes*, 11(1), 2.

- Aziz, N. A., Mangsor, M. M., & Yusoff, M. F. S. M. (2024, January). The Malaysian Monarchy System: A Review of the Literature. In *Proceedings of the 12th UUM International Legal Conference 2023 (UUMILC 2023)* (Vol. 15, p. 282). Springer Nature.
- Baig, M. F., Mustafa, M. R. U., Baig, I., Takaijudin, H. B., & Zeshan, M. T. (2022). Assessment of land use land cover changes and future predictions using CA-ANN simulation for Selangor, Malaysia. *Water*, 14(3), 402.
- Busmah, M. R., Ab, N. N. A. Z. N., Kadir, N. N. A., Tawfeeq, T. A. S., Khisam, M. R. B., Shafie, F. A., & Mohamed, N. H. (2021). Environmental Health Law Enforcement: The Delivery of Environmental Health Services in Malaysia Series. *MAEH Journal of Environmental Health*, 3(1), 14-21.
- Campos-Alba, C. M., Higuera-Molina, E. J. D. L., Pérez-López, G., & Zafra-Gómez, J. L. (2017). Explanatory factors in the renewal of contracts for the privatisation of public services. *Journal of Strategic Contracting and Negotiation*, 3(1), 3-19.
- Chan, X. Y., Weiss, M. L., & Yeoh, T. (2024). The Business of Governing Penang: Workarounds as Remedy? *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 43(2), 331-354.
- Che Shaari, S. (2024). Malaysian Government System.
- Cheema, S. (2020). Local Governance and Access to Urban Services: Conclusions and Policy Implications. *Governance for Urban Services: Access, Participation, Accountability, and Transparency*, 311-330.
- Cooper, C. A., & Rimes, H. (2024). Towards a Measure of Local Legislative Professionalism. *Urban Affairs Review*, 60(4), 1254-1271.
- Dahlan, M. N. A., & Saahar, S. (2024). Party Realignment: Ethnic Identity versus Egocentrism among Malaysian Voters. *Malaysian Journal of Social Sciences and Humanities (MJSSH)*, 9(4), e002721-e002721.
- Faruqi, S. S. (2021). Peaceful, Just and Inclusive Societies: Good Governance and Institutional Reform Proposals in Malaysia. *Making SDGs Matter: Leaving No One Behind (Kuala Lumpur, Institute of Strategic and International Studies (ISIS) Malaysia, 2021)*.
- Getimis, P., & Hlepas, N. K. (2013). Municipal councillors as interest mediators: Roles, perceptions and enactment. In *Local councillors in Europe* (pp. 139-159). Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden.
- Grant, J. L. (2024). Complete community: Planning theory from practice. *Journal of the American Planning Association*, 90(2), 213-229.
- Hamsa, A. A. K., Asmawi, M. Z., Abdullah, A., Sarkawi, A. A., Noor, N. M., & Zen, I. S. (2021). Major Issues, Key Findings And Development Proposals For Kuala Selangor District Local Plan. *Design Ideals Journal*, 3(2).
- Hughes, J., Orr, K., & Yusoff, M. (2023). Strategizing for grand challenges: economic development and governance traditions in Malaysian local government. *International Review of Administrative Sciences*, 89(2), 363-380.
- Husain, W. A. F. W. (2023). The constitutional position of continental shelf in Malaysia: In the case of the Malay states. *Malaysian Journal of Syariah and Law*, 11(1), 142-153.
- Ik-Tien, N., & Pey-Wen, L. (2024). How Malaysian States and Their Strongmen Shape Urban Development: An Examination of the Sibü Municipal Council. *Journal of Current Southeast Asian Affairs*, 43(2), 240-261.
- Ismail, H., Syed Hussain, T. P. R., Md Noh, M. K., & Subhan, M. (2015). Community involvement in urban environmental management system. *Asian Social Science*, 11(12), 62-68.
- Jamaiudin, N. (2021). Building governance capacity through institutional reforms: The Malaysian experience. *Journal of Administrative Science*, 18(2), 1-27.

- Kamaruddin, N., Kamaruzaman, M. A. S., & Kamarzaman, M. H. (2023). The Role of District Chief (Penghulu Mukim) in Religion and Muslims Affairs in Selangor State. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 13(7), 575-589.
- Khalid, S. N. A. (2010). Improving the service delivery: A case study of a local authority in Malaysia. *Global Business Review*, 11(1), 65-77.
- Lim, S. B., & Yigitcanlar, T. (2022). Participatory governance of smart cities: Insights from e-participation of Putrajaya and Petaling Jaya, Malaysia. *Smart Cities*, 5(1), 71-89.
- Lo, W. Y. W., & Wan, C. D. (2021). Revisiting the Asian regulatory regimes in transnational education: How local politics (re) oriented higher education policy in Malaysia, Singapore and Hong Kong. *Policy Reviews in Higher Education*, 5(2), 113-130.
- Ma, T. Z., Teh, B. T., & Kho, M. Y. (2024). Land use change and Ecological Network in rapid urban growth region in Selangor region, Malaysia. *Scientific Reports*, 14(1), 16470.
- Marzukhi, M. A., Izzad, A., Yusof, M., Leh, O. L. H., Abdullah, Y. A., & Yusup, M. (2021, March). The challenges in the implementation of development charge by Klang Municipal Council. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 685, No. 1, p. 012013). IOP Publishing.
- Mat, T. Z. T., Saad, N. A. M., Arshad, R., Roni, S. M., & Urus, S. T. (2022). Accountability through budget performance: a study on budget adequacy and participation of Malaysian local government. *International Journal of Business and Emerging Markets*, 14(1), 86-105.
- Mohsin, A., Firdaus, N. F., & Berahim, N. (2022). The Causes of Unauthorized Residential Plots Development and Implication for Government Agencies. *Sains Humanika*, 14(1), 26-34.
- Muhamad, R., Abdullah, Z., Latip, A. R. A., Saat, S. A., & Bakar, N. A. (2023). Community Satisfaction Towards Political Representatives: Explaining The Role Of Good Governance Practices. *Planning Malaysia*, 21.
- Ngah, K., Zakaria, Z., Mustaffa, J., Noordin, N., & Sawal, M. Z. H. M. (2012, September). The process of decision-making among Councillors at local government level: A case study at Kuantan Municipal Council. In *2012 IEEE Symposium on Business, Engineering and Industrial Applications* (pp. 420-424). IEEE.
- Nurudin, S. M., Hashim, R., Zulkifli, N., Rahman, S., Hamik, S. A., & Mohamed, A. S. P. (2017). Good governance practices at local government: Experience from the Seremban Municipal Council. *Advanced Science Letters*, 23(1), 457-461.
- Ooi, J. K., Woon, K. S., & Hashim, H. (2021). A multi-objective model to optimize country-scale municipal solid waste management with economic and environmental objectives: A case study in Malaysia. *Journal of Cleaner Production*, 316, 128366.
- Pimentel Walker, A. P., & Friendly, A. (2021). The value of participatory urban policy councils: engaging actors through policy communities. *Environment and Urbanization*, 33(2), 436-455.
- Rami, A. M., Aziz, F., Zaremohzzabieh, Z., & Ibrahim, A. (2021). Assessing the Challenges of Local Leaders in Rural Community Development: A Qualitative Study in Malaysia. *Pertanika Journal of Social Sciences & Humanities*, 29.
- Rasoolimanesh, S. M., Badarulzaman, N., Abdullah, A., & Behrang, M. (2022). Integrated sustainable urban planning: a new agenda for future urban planning in Malaysia. *Journal of Place Management and Development*, 15(3), 284-297.
- Saron, N. N. M., Jaafar, M. N., & Sukereman, A. S. (2022, October). Challenges in Privatization Development Projects under Local Government in Malaysia. In *IOP*

- Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 1067, No. 1, p. 012084). IOP Publishing.
- Singaravelloo, K. (2023). Privatisation, decentralisation and local government in Peninsular Malaysia. In *Handbook on Asian public administration* (pp. 196-213). Edward Elgar Publishing.
- Somasundram, S., Sambasivan, M., Rasiah, R., & Pei-Leng, T. (2018). Ranking the challenges of the urban community in Malaysia. *Institutions and Economies*, 10(4).
- Sukri, N. A. N. M., Ariffin, W. T. W., & Salim, S. (2022). Tree Preservation Order of Act 172: A Malaysian Legislation Towards Sustainable Urban Forests. In *Urban Forestry and Arboriculture in Malaysia: An Interdisciplinary Research Perspective* (pp. 43-62). Singapore: Springer Nature Singapore.
- Swianiewicz, P. (2017). Actors in Inter-Municipal Cooperation. In *Inter-Municipal Cooperation in Europe: Institutions and Governance* (pp. 43-56). Cham: Springer International Publishing.
- Tey, N. P., & Lai, S. L. (2022). Population redistribution and concentration in Malaysia, 1970-2020. *Planning Malaysia*, 20.
- Widiarto, A. E., Hassan, M. S., Rusli, M. H. M., & Setiawan, E. B. (2025). The authority relationship of Central and Local Governments in forming laws and regulations: between Indonesia and Malaysia. *Legality: Jurnal Ilmiah Hukum*, 33(1), 148-167.
- Yahman, N. K., Sarkom, Y., & Ariff, N. R. M. (2023, October). A review on public participation in local authorities associated with landslide disaster in Selangor. In *AIP Conference Proceedings* (Vol. 2881, No. 1). AIP Publishing.
- Yang, Y., & Khalid, N. A. (2024). System of Government: The Parliamentary Democracy in Malaysia. *ScienceOpen Posters*.
- Yasin, M. Y., Abdullah, J., Yusoff, M. M., & Noor, N. M. (2021). The urbanization and growth of Malaysia: Case study of Iskandar Region. *International Journal of Social Science and Economics Invention*, 7(3), 53-66.
- Zanudin, K., Ngah, I., Misnan, S. H., & Bidin, Z. A. (2022, October). Effective community participation in planning and operational decision-making in Iskandar Malaysia: A qualitative in-depth interview study. In *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science* (Vol. 1067, No. 1, p. 012031). IOP Publishing.
- Zanudin, K., Abdullah, Y. A., Bidin, Z. A., Yakob, H., & Zhang, A. (2024). Is Community Participation In Urban Planning In Iskandar Malaysia Effective Enough? A Qualitative Exploration. *Planning Malaysia*, 22.